Մանզումէի էֆքեար սէնէ. աե 300 Նիւսխէ վերիլիպ, սէ. նէվի գէյմէթի, իսթանպոլ իչին կէչէր ագճէ 250, վէ ալ. թէ պալզալզ 125 ղրշ. վէ թաշ. բալար իչին բօսթա փարաջ տախի իչինէ օլարագ, սէ. նէվի գէյմէթի սաղ ագճէ 250 վէ ալթէ պալզալզ տախի 125 ղրշ. օլաճագ տէր։

Վէ գէհէրանիւսխէսի 40-արփ արաեա սաթըլաճագ տէր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իլանթըն գէհէր սաթ իչին պէրինճի տէֆտա 3 Էրինճի տէֆտա, 2 վէ իչունճիւ վէ սայիր տէֆտերն տա 1էր ղրշ. ալընաճագ տէր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Պէյ-օղլունտա Ֆօղրու-եօլտա 467 Նիւմէրօլու խանէտէ ԼԷՎԸՆԹ ՀԷՐԸԼՏ Թարգ. նէսինէ Կարապետ Ե. Փանոսեան իսմինէ կէօնդէրիլէճէք տէր։

ԳԼՇԻՆՃԻ ՄԷՆԷ — ՏԱՂԱՐՄՈՒՀԱՐԻՄ — 1870 ՄԱՐՏ 26 ԲԷՆՃԷՄՊԻՀ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԱՊՐԻԼ 7 — ՆԻՄԷՐՕ 1193

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 26 ՄԱՐՏ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԲՐԷՆՍ ԲԻԷՐ ՊՕՆԱԲԱՐԹԸՆ ՄՈՒՀԱՖԷՄԷՍԻ

Մանզումէնէն 1192 իսկ նէ-սէ-նէ պէրէսի

Բրէնսին իւզէրինէ աղվը թէօհմէթ իչին, ըէսմէն, Տիվանը քէպիրէ թաղտիմ գըլընան մէզքիւր մազպաթա օգունտուղտան սօնրա, Մահքէմէ տիվանլարընտա ատէթտէն օլտուղու կիպի, շահիտլէրին տիշարը չըղմալարը էմր իտիլտիյինտէն, Մ. Լօրիէ, Մ. Բօշֆօրուն չէհատէթնամէսի, էհէմմիեէթտէն օլաճաղընը պէեան պիրլէ, մէրգումուն, Տիվանը մէզքիւրէ յէ ճէլպ օլունմասընը թալէպ էյլէմիշ, վէ Բէյիս հաքիմ տախի, մէրգումուն, Բարիստէն կէթիրիլմէսինէ տայիր, իգթիզա իտէն էմրի վիրէճէյինի պէեան էյլէմիշ տիր։

Վիքթօր Նուարրն, վալիտէսի, գարընտաշը, վէ Նուարրն էօլմէսինին ֆէրտասը կիւնիւ, անրն իլէ էվլէնէճէք օլան նիշանլըսը տախի, թէփէտէն թըրնաղա գատար եաս էլպիսէլէրի կիյինմիշ օլտուգլարը հալտէ, մահքէմէտէ հաղըր պուլունմագտա իտիլէր։

Պատէհու, իսթինթագա պէտ օլունմուշ, վէ Բրէնս Բիէր Պօնաբարթ, Բէյիս թարաֆընտան քէնտինէ օլունան սիւալլէրէ, շու աթիտէքի սուրէթտէ ճէվապ վիրմիշ տիր։

«Պէն 1848 սէնէսինտէ, յուլիս ա. ենը Հիւքիւմէթինին ըուխսաթը իլէ, թէքրարէն Ֆրանսաեա ավտէթ էյլտէտիմ, վէ 1849 սէնէսինտէ, Միլլէթ մէճլիսինտէ ազա պուլունմագտա իտիմ։

Մէզքիւր մէճլիսատ, ըէֆիքլէրիմտէն պիրիսինէ վուրմուշ օլտուղում իչին, 200 ֆրանք ճէզայի նագտի վիրմէքլիեէ հիւքմ օլունտում. ֆագաթ, նասըլ քի շիմտիքի Տաավի նազըրը (Մ. Լամբլ Օլիվիէ), վէ Մ. Օտիլոն Պարրոտախի, շէհատէթ իտէպիլիրլէր, մէրգում ըէֆիքիմէ վուրմուշ օլտուղումուն սէպէպի, պանա հագարէթ իթմիշ օլմասը իտի։

«1851 սէնէսինտէ, Միլլէթ մէճլիսի տաղըթտըրըլտըգտան սօնրա, պիւսպիւթիւն, բօլիթիգաճա իշլէրտէն կէրի չէքիլտիմ, վէ քէնտի հալիմէ, պազէն Գօրսիգատա, վէ պազէն տախի, Օթէօյտէ իգամէթ իտէր իտիմ։

«Սվրներ տը լա Գօրս նամ զազէթանրն միւէլլիֆի օլան, Մ. Տէլլա Ռօգգա իլէ, էյի իւնսիէթիմ պուլունմագտա իտի։։

Բէյիս — Սիզ, մէրգում զաթա պիր մէքթուպ եազմըշսընըզ, վէ մէզքիւր մէքթուպտա, շու աթիտէքի, աճընաճագ լիսանը գուլլանմըշսընըզ տըր։

«Պուրաճըգտա, Գօրսիգա էվլատլարընրն եիւրէյինտէ չարբընթը բէյտա իտէճէք օլան հատտսըզ հիսապսըզ սահիհլիքլէր մէյտանա գօեապիլիր իտիմ. ֆագաթ, չարշը համմալարընտան պիր տէրս ալմաեա շաեան պուլունան պիր թազըմ սէֆիլ տիլէնճիլէր, ալչագ Ցուդալար, վէ վաթան խայինլէրի իչին, եւն. եւն.։։

Եազարզընըզ մէզքիւր պէնտ, զայէթլէ աճընաճագ նէթիճէլէր մէյտանա կէթիրտի. Ըվանչ նամ զազէթա, այնի սուրէթտէ չէտիտ պիր լիսան իլէ, սիզէ ճէվապ վիրտի, վէ սօնրատան տախի, Մարսէյյէզտէ եազըլան պահսլար, զուհուրա կէլտի քի, մէզքիւր պահսլար իչին, Մ. Բօշֆօրու, տիւէլլօեա տավէթ իթմիշսինիզ տիր։

Բրէնս — Պէն, քէնտի քէնտիմի, հագարէթ իտէնլէրէ գարշը մուհաֆազա էյլէմէք իսթէտիմ։

Նարօլէոնուն ումում սուրէթտէ, վէ տէրէճէյի Նիհայէտէ սէվիլմէքտէ օլտուղու Գօրսիգատա, օլ թարզտա հիւճումլար իտիլմէքտէ օլմասընա, հէր նէ գատար, ուֆագ պիր գըսմ թարաֆընտան զուհուրա կէլմէքտէ իտի իսէ տէ, երինէ, թէհամմիւլ իտէմէզ իտիմ։

Բէյիս — Յունվարրն 10 ունճու կիւնիւ զուհուրա կէլէն վագայը տույտուղումտա, բրէնսին խանէսինէ կիթտիմ, վէ բրէնս, օլանլարը պանա նագլ էյլէտիքտէն սօնրա, գաշմաեաճաղը հագգընտա պանա սէօզ վէրտի, վէ իմբէրաթօր ֆամիլեասը ազասընտան պուլունմասընը, քէնտիսինէ պիր սէպէպ թուիթմատըղընը կէօրէրէք Գոնսիէրժերի մահպուսխանէսինէ կէօթիւրտիմ։

Պէն, Մ. տը Ֆոնվիէլին աղզընտան, Մ. Վիքթօր Նուար, Բրէնսէ վուրմուշ տուր լաֆզը իշիթմէտիմ. ֆագաթ Մ. Լէրիէ, վէ սայիր պիր գաշ զէվաթ, Մ. տը Ֆոնվիէլին, էյլէ սէօյլէմիշ օլտուղունու, պանա պիլտիրտիլէր։

Բօլիս գոմիսէրի տախի տիյնէնտիքտէն սօնրա, Մ. Իւլրիք տը Ֆոնվիէլ, իչէրի կէթիրիլտի, վէ մէրգումուն հէյեէթի, չօղլարրն մէրագընը թահրիդ էյլէմէքտէ իտի։

Մէրգում, մազպաթատա զիքր իտիլտիյի սուրէթտէ, քէնտի նագլիեէթինի թէքրրիւր էյլէտիքտէ, Բրէնս, պիր գաշ եէրտէ, անրն սէօյլէտիքէրինի ճէրհ եօլու հարէքէթլէր էյլէտի, վէզվզլէնմէ թարիգի իլէ կիւլիմսիլէմէքտէ իտի։

Բէյիս — Մ. Բասգալ Կրուսէ, նէ՞ սէպէպլէ, քէնտինէ պու գատար եա. տիյինի կէօրտիւքտէ, իւչիւնճիւ տէֆտա աթէշ իթմիշիմ տիր։

Տը Ֆոնվիէլին հալ ու հէյյէթինտէ, պիր խուսումէթ կէօրիւնմէքտէ իտի, քէնտի պէեանաթլարը իսէ, անրն մուղայիրինտէ տիր։

Պատէհու, քէնտի օտաամա ավտէթ իթտիմ, ֆագաթ գարուեու իչէրտէն սիւրկիւլէտիմ մի, եօգսա սիւրկիւլէմէտիմ մի, խաթրըմա կէլմէեօր։

Բօլիսէ խապէր կէօնտէրէն տախի, պիզզաթ քէնտիմ իտիմ։ Էվվէլ էմիրտէ սատէ պիր մէմուր կէլտի, գօմիսէր, պիր ազ սօնրա եէթիշտի, վէ գօմիսէր կէլէնէ գատար, մէզքիւր վագաեը, գալէմէ ալմըշ իտիմ։

Եիւզիւմտէ պուլունան թօգատ նիշանէսինի, նէ մէմուրա կէօսթէրտիմ, վէ նէ տէ գօմիսէրէ, իլլա, եալընըզ, տօքթօր Մօրէլէ կէօսթէրտիմ։

Պիր ատէմ, քէնտի եիւզիւնտէ, վէ խուսուսի իլէ էօյլէ պիր էլտէն եէմիշ օլտուղու թօգատըն, նիշանէսինի, պաշգասընա կէօսթէրմէք իսթէմէզ։

Մ. Ֆըլուքէ — Բէյիս էֆէնտի, հիմմէթ իտին քէնտիսինէ սօրմաեա քի, զաթէն իւչ տէֆտա աթէշլէմիշ օլտուղու թապանճա, քէնտի իւզէրինտէն ալընտրգտա, նա՞սըլ օլուպտա, եինէ քեամիլէն տօլու պուլունմագտա իտի։

Բրէնս — Մէզքիւր թապանճա, պէնիմ իւզէրիմտէն ալընմըշ օլմայրպ, իլլա, պէն քէնտիմ, անը գօմիսէրէ թէսլիմ էյլէմիշիմ տիր։ Քէզալիք, սօգագ գարուսու էօնիւնտէ եըղըլմըշ օլան գալապալըղըն բաթըրտըսընը տույտուղումտա, անը թէքրարէն տօլտուրմուշում տուր։

Օթէօյտէքի բօլիս գոմիսէրի — Յունվարրն 10 ունճու կիւնիւ զուհուրա կէլէն վագայը տույտուղումտա, բրէնսին խանէսինէ կիթտիմ, վէ բրէնս, օլանլարը պանա նագլ էյլէտիքտէն սօնրա, գաշմաեաճաղը հագգընտա պանա սէօզ վէրտի, վէ իմբէրաթօր ֆամիլեասը ազասընտան պուլունմասընը, քէնտիսինէ պիր սէպէպ թուիթմատըղընը կէօրէրէք Գոնսիէրժերի մահպուսխանէսինէ կէօթիւրտիմ։

Պէն, Մ. տը Ֆոնվիէլին աղզընտան, Մ. Վիքթօր Նուար, Բրէնսէ վուրմուշ տուր լաֆզը իշիթմէտիմ. ֆագաթ Մ. Լէրիէ, վէ սայիր պիր գաշ զէվաթ, Մ. տը Ֆոնվիէլին, էյլէ սէօյլէմիշ օլտուղունու, պանա պիլտիրտիլէր։

Բօլիս գոմիսէրի տախի տիյնէնտիքտէն սօնրա, Մ. Իւլրիք տը Ֆոնվիէլ, իչէրի կէթիրիլտի, վէ մէրգումուն հէյեէթի, չօղլարրն մէրագընը թահրիդ էյլէմէքտէ իտի։

Մէրգում, մազպաթատա զիքր իտիլտիյի սուրէթտէ, քէնտի նագլիեէթինի թէքրրիւր էյլէտիքտէ, Բրէնս, պիր գաշ եէրտէ, անրն սէօյլէտիքէրինի ճէրհ եօլու հարէքէթլէր էյլէտի, վէզվզլէնմէ թարիգի իլէ կիւլիմսիլէմէքտէ իտի։

Բէյիս — Մ. Բասգալ Կրուսէ, նէ՞ սէպէպլէ, քէնտինէ պու գատար եագրն պուլունան ատէմլէրի, քէնտիսինէ, տիւէլլօ շահիտի սէչմիշ տիր։

Տը Ֆոնվիէլ. Պիզ քեաֆֆէմիզ տախի պէրիպէրիմիզին տօսթուեուզ. քի՞մ պիլիր իտի քի, պիր գաթիլ գարշըսընա չըգաճագ իտիք։

Բրէնս — (հէրարէթլէնէրէք) սիզին կիպի, Օրսինի գումպարալարընը գուլլանանլար տըրլար քի գաթիլ տէնիրլէր։

Բէյիս — Վիքթօր Նուար, անճագ երկիրմի եաշընտա պիր տէլիզանը օլտուղունտան, մէրգումուն, տիւէլլօ շահիտի նասպ օլունմասը, բէք միւնասէպէթսիզ պիր շէյ իտի։

Տը Ֆոնվիէլ — Վիքթօր Նուար, տայիմա, քեամիլ, վէ մաղլըմ պիր զաթ իտի։

Բէյիս — Սիզ, էօյլէ պիր մէմուրիյէթ իճրա էյլէմէէ կիթտիյինիզտէ, իւզէրինիզտէ սիլահ պուլունմամալը իտի։

Տը Ֆոնվիէլ — Պէն, իւզէրիմտէ, վէ հաթթա քէնտի էվիմտէ պուլունտուղում հալտէ տախի, սիլահ սագլամաղա ալըշմըշըմ, պունտան պաշգա, քէնտի ուշագլարը մարիֆէթի իլէ, առամ տէօյտիւրէն պիր Բրէնս, վէ պիր Տիւգա տախի կէօրմիւշիւմ տիր։

(Պ-ԷԸ ՏԵՍՊԵԷԼԷՐ ԷՐ)

Բէյիս — Պէն, Բրէնսի, իւզէրինտէ սիլահ թաշըմըշ օլտուղու իչին աեբպլատըմ. պանա բուխսաթ վիրմէլիսինիզ քի, սիլահլա, պաշգա պիր զաթըն խանէսինէ կիթմիշ օլմանըզ իչին, սիզի, տահա գիհատէ աեբպլամագլըզ հուգուգումու իճրաեէ գոհում։

Տը Ֆոնվիէլ — Էկէր սիլահլանմըշ օլմասամ, անրն խանէսինէ կիթմէզ իտիմ։

Բէյիս — Իմտի, հիչ կիթմէմէլի իտինիզ։ Ամէրիգա, պիզի, բէք ալէա շէյլէրէ մալիք գըլմըշ տըր, ֆագաթ, մէմալիքի մէզքիւրէտէն, պու թարզ մօտալար տախի, էօտիւնճ ալմալը տէյիլիզ։

Բէյիս — Միւթթէհիմ, տը Ֆոնվիէլին պէեանաթը իւզէրինէ, պիր սէօյլէեէճէյին վա՞ր մը տըր։

Բրէնս — (աեաղա գալգարագ, գավի պիր սէս իլէ, վէ զօր իլէ զապթ իտիլմիշ օլան պիր գըզկընըլըգլա) Պէնիմսէօյլէյէճէյիմ շու տուր քի, մէրգումուն պէեանաթը, պաշլանկըճընտան սօնունա գատար, եալան եանլըշ տըր։ Պէնի էօլտիւրմէյէ թէճրիւպէ էյլէտի, ֆագաթ թապանճասընրն հօրօզու աչըլմատըղընտան, նիեէթինի իճրա իտէմէտի։

Տը Ֆոնվիէլ — Պէն անճագ, Բրէնսէ գարշը գոյմագ իչին թապանճամը չէքտիմ. ֆագաթ անրն իւզէրինէ աթէշ իթմէք նիեէթինտէ տէյիլ իտիմ։

Բէյիս — «Տօսթում էօլտիւ իսէ տէ, հէլէ Բրէնս տախի, ալէա պիր թօգատ եէտի եա, տի՞մէտինիզ մի։

Տը Ֆոնվիէլ — Խայըր, էօյլէ պիր շէյ տիմէմիշ օլտուղում իչին, Վիքթօր Նուարրն մէզարը իւզէրինէ եէմին իտէրիմ։

(Պ-ԷԸ ԽԵՍԻԼԷՐ ԵՐԸՆ)

Գօնսթիթիւսիօնէլ ղազէթասընտա , չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր ։

Գարտինալ Անթօնէլլի, քէնտի մէքթուպունտա , Ռումա բուհանի մէճլիսինին գարարլարընա , Ֆրանսա նէ տէրէճէ էհէմմիյէթ վիրմէքտէ իսէ, անլէրին այնի էհէմմիյէթէ մալիք պուլունմատըգլարընը թասրիհ իյլէմէքլիյէ չալըշտըղը իլէ պէրապէր , Ռումա բուհանի մէճլիսինտէ աչըլան միւճատէլէլէր· մէզքիւր գարարլարը ղիյաբէն թասդիք իտէպիլիր օլտուգլարընը վէ քիլիսէնին բօլիթիգաճա իչլէրէ միւտախէլէ իթմէքլիյէ աւլանիյէթի պուլունմատըղընը վէ մէզքիւր մէճլիսին գարարլարը Ֆըրանսաճա միւտախէլէ իթմէմէքլիք թարիգինտէն չըգարմաճա մէճպուր իտիճի պիր հալտէ պուլունմագտա օլտուգլարընը պէյան իյլէմիշ տիր ,

—Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի , Ռումա բուհանի մէճլիսինին գարարլարը , Իրլանտա վէ Ինկիլիզ գաթօլիքլէրի իւզ՝րինէ թէէսիր իչլէթէպիլիր օլտուգու մ՝պէպինտէն , մէզքիւր մէճլիս իլէ զանէյթ մէշղուլ օլմուշ կիպի կէօրիւնմէքտէ տիր ։ Լօրտ Գըլարէնտըն, Ռումա մէճլիս հազըրընտա վէրտիկի գարարընտան վազ կէչմէմէսինի Գօնթ Տարիւէ նասիհաթ իյլէտիկի իլէ պէրապէր , Լօնտրա զապիթէթօսու թարաֆընտան յազըլմըշ կէլէն մուավէնէթին տիւրլիւ օլունմաճաղընը տախի պիլտիրմիշ տիր ։

Գօնթ տը Պայսթ , Բարիսէ իրսալ իյլէտիկի պիր թէլէկրաֆընտա , Ռումա բուհանի մէճլիսինին 21 գարարլարը հագգընտա , քեամիլէն , Գօնթ Տարիւ իլէ հէմֆիքեար պուլունտուղունու , լաքին , Բարանըն եանըլմադըղընա կէլինճէ , մէզքիւր մէսէլէյի , սըրֆ բուհանիճէ վէ հիւքիւմէթլէրէ ատա բաճի օլմաեան պիր մէսէլէ մագամընտա տատ իթմէքտէ օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր ։

Մ· տը Պայսթ , մէզքիւր թէլէկրաֆընտա , Ավուսթուրեա հիւքիւմէթի թարաֆընտան , Ռումա բուհանի մէճլիսինէ պիր վէքիլ պուլունմասընը նէ սէպէպէ մէպնի թալէպ իթմիշ օլմատըղընը եազաճ իյլէմիշ տիր ։

—Վաշինկթընտան ալէամէթի միւմէյիզէսինտէն (յայտարարնշան) պիրիսի տախի , էհլի հիւնէր , էհլի մէարիֆ վէ էհլի մէմանէթլէրին քէնտիլէրինէ մահսուս իմթիյազ իյլէտիքլէրի բայիթախթլարտա էհալինին չօղալմասը տըր ։ Թիւճճարլըգ , վէ ֆապրիգալար սէպէպինտէն , հէր սէնէ, բայիթախթլարա , պինլէրճէ պինամէլէլէր կիթմէքտէ , վէ պու սուրէթլէ , բայիթախթլարտա , տէմիր եօլ արապալար սաճէսինտէ , էհալինին սաեըսը կիւն պէ կիւն արթմագտա տըր ,

Լօնտրա վէ Բարիս շէհիրլէրի սէքէնէսի , 1832 սէնէսինտէն պէրու , իքի գաթ արթմըշ տըր · Վիէննատա տահա զիեատէ արթմըշ տըր·Լիվըրբուլ էհալիսինի , սայ քի իւչ գաթ արթըրմըշ տըր· Լաքին , Պէրլին շէհրի սէքէնէսի , պալէատէ զիքր օլունան շէհիրլէրին սէքէնէլէրինտէն բէք չօգ զիեատէ , եանի , 1832 սէնէսինտէն պէրու , 2¹/₃ գատար արթմըշ տըր , 1832 սէնէսինտէ , Պէրլին շէհրի , բայիթախթլարըն իչինտէ , սէքիզինճի մէվգիի թութան պիր բայիթախթ իտի , լաքին շու կիւնքի կիւն իւչիւնճիւ տէրէճէտէ պիր բայիթախթ տըր , Նասըլ քի աթիտէ պէեան իյլէնէճէկիմիզ ըսթաթիսթիգտէն տախի անլաշըլաճագ տըր ,

Շէհիրլէր	Սէքէնէ 1832տէ	 1863տէ	Նէ-րտէ –րտէ
Լօնտրա	1624000	3214000	98
Բարիս	890000	1950000	118
Էտիմպուրկ	480000	667000	37
Նաբօլի	358000	600000	67
Վիէննա	310000	640000	107
Տըպլին	300000	362000	21
Մօսքօւա	280000	420000	50
Պէրլին	250000	800009	220
Լիզպօն	240000	340000	44
Մանչէսթէր	238000	350000	49
Ամսթէրտամ	230000	250000	12
Կլասկօվ	202000	404000	99
Լիվըրբուլ	190000	520000	174
Մատրիտ	190000	390000	105

Նասըլ քի պալէատէքի բագամլարտան աչիքեար կէօրինմէքտէ տիր · Միւթթէֆիգայի Շըմալի Ամէրիգա բայիթախթը (Պէրլին) 40 սէնէ զարֆընտա, Սէն-Բէթըրսպուրկ , Վիէննա, Նաբօլի, Տըպլին վէ Մօսքօւա շէհիրլէրինի կէչմիշ տիր ։

1867 սէնէսինտէ , Պէրլինտէ , 702.000 սէքէնէ պուլունտուղու հալտէ , 1869 յունվար աէրնտա , եանի 2 սէնէ զարֆընտա , 80,000 քիշի արթմըշ տըր·

—Սէօյլէնտիկինէ նէզարէն , Բրէնս Նաբօլէօն հազրէթլէրի , տէնիզ թարիգի իլէ ուզուն պիր եօլճուլուգ իտէճէք իմիշ քի , Թուլօնտան , քէնտի Բրէնս Ժէրօմ նամ վաբօրունա բագիպ օլարագ , իլք էվվէլ , Նաբօլիյէ , վէ օրատան , Բօրսաիտէ կիտէճէք, վէ պատէհու , Սիւէյշ պօղազընտան կէչէրէք , Գըրմըզը տէնիզին գըեըլարընը սէյր ու թէմաշա իտիպ , Պօմպէյէ , վէ ինթիմալ տըր Հինտիսթանա գատար կիտէճէք տիր ։

—Հանօվրատան շու վէճհ իլէ եազըլմըշ տըր ։

Նասըլ քի ամմէյէ մալիւմ տիւր , Հանօվրա գըրալը պէշինճի Ժօրժ հազրէթլէրի , պու կիւնէ գատար ղայէթ ճէօմէրտանէ սուրէթտէ , կէրէք քէնտի գըրալլարընա օլան սատագաթ վէ մուհապէթ, վէ կէրէք Բըրուսիանըն աաքէրինէ վէ բօլիթիգաճա ուսուլ ու նիզամաթընա գարշը տէրքեար օլան պուղզ ու ատավէթլէրինտէն նաշի, Ֆրանսաեա կիտէրէքվալթանլարընը թէրք իտէն թէպաալարընա նագտէն մուավէնէթ իյլէմիշ տիր ։ Լաքին պունու իլէ պէրապէր, գըրալը միւշարիւլէյհ, ուզուն միւտտէթ , մէրգումի թէպաալարընա մուավէնէթ իտէմէզ պիր հալէ տիւշար օլմուշ տուր ։

Բէզզա , ամմէյէ մալիւմ օլտուղու վէճհ իւզրէ , Բըրուսիա գըրալը հազրէթլէրի , քէնտիսինի , Հանօվրա գըրալը հազրէթլէրինէ օն պէշ միլեօն թալէր (60 միլեօն ֆըրանք) վիրմէյէ մէճպուր իտէն աճտնամէյի փայմալ իթմէքլէ միւթէքեաֆի օլմըեըպ , հաթթա Հանօվրա գըրալըընըն մալի օլան աղճէ ,սէհիմ վէ եալտըզ էմլաքըհէր նէրէտէ պուլանճագ օլուր իսէ , անլէրի քէնտուեէ զապթ իթմէքտէ տիր ։ Նասըլ քի պու տէֆա Բըրուսիա գըրալը հազրէթլէրի , Հանօվրա գըրալը հազրէթլէրինին Բըրուսիա Թօփրագընտա պուլունան պագը քիմէսնէլէր իւզէրինտէ տալաճաղը օլտուղու մէպլաղլարը , վէ քէնտի մէմալիքինտէ սանաթքեարլարը թէշվիգ իյլէմէք իչին , թէշքիլ օլունան շիրքէթլէրէ եաղըրտըղը սէհիմլէրի զապթ իյլէմիշ տիր ։

Նասըլ քի աչիքեար կէօրինմէքտէ տիր, Բըրուսիա գըրալը հազրէթլէրինին նիֆի իտիլմիշ օլան գըրալը միւշարիւլէյհին վարիտաթը իլէ թութմուշ օլտուղու ճասուսլարը , էքսէր տէֆա , Բըրուսիա գըրալընա նամալիւմ գալմըշ օլան վէ մէրգում գըրալըն մալի պուլունան պիր գաչ փարչա էմլաքլարընը զապտէ չըգարապիլմիշլէր տիր ։ Զապթիյէ մէմուրունըն էմրի իլէ , հէր բազար կիւնլէրի , քեաֆֆէյի քիլիսէլէրտէ իճրա իտիլէն պիր տուաետա , էհալիսի թարաֆընտան , խրիսթիեանլարա եարէթ օլմաեա լաեըգ պիր եէ«Ճէօրճ-»՝մագամընտա մէտհ օլունան Բըրուսիա գըրալը Կիյեօմ հազրէթլէրի , Հանօվրա գըրալընըն մալինի օլ տէրէճէ ղասպ իտէր քի , գըրալը միւշարիւլէյհ հազրէթլէրի , քէնտի ճէօմէրտլիյինէ պիր նիթէճէ վիրմէքլիյէ մէճպուր օլմուշ տուր ։

Լաքին Հանօվրա գըրալը հազրէթլէրի, պունու , քէնտի թաքաթ ու սըֆաթընա լաեըգ սուրէթտէ իճրա իյլէմիշ տիր ։ Շէօյլէ քի, պու կիւնէ գատար կէօրմիւշ օլան վէ Ֆըրանսաեա հիճրէթ իթմիշ պուլունան հէր պիր Հանօվրալը , իսթէտիկի մահէլլէ կիթմէք վէ պիր սանաթ իլէ մէշղուլ օլմագ իչին լազըմ կէլէն եօլ մասարիֆաթընտան մաատա, 400 ֆըրանք աթըզ իյլէմէքտէ տիր ։ Հիճրէթ իթմիշ օլանլարըն իչինտէ, օրտուեա խըտմէթ իթմիշ պուլունան իքինճի օֆիչեալլար սայիրլէրտէն ղիեատէ իհսանէ ալմըշլար տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ֆրանսա սէֆիրի Մ· Պուրէ ճէնապլէրի կէչէն սալը կիւնիւ Պապը-ալիյէ կիտէրէք , Սատրազամ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իյլէմիշ տիր ։

—Րուսիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի , Վիէննատաքի Րուսիա սէֆիրի մարիֆէթիյլէ , Գարատաղ պէյի բրէնս Նիգօլա հազրէթլէրինէ, Ալէքսանտր Նէվաքի նիշանընըն պիւյիւք խաչընը իրսալ իյլէմիշ տիր ։

—Սօն տէֆա վուգուա կէլէն Լէհիսթան իխթիլալը պաշը պուլունան Ժ՝նէրալ Լանկիէվիչին էհլի, Մատամ Լանկիէվիչ , Ֆէրի քէօյինտէ պուլունան , քէնտի գօճասը խանէսինտէ վէֆաթ իթմիշ օլուպ , մէրգումէնին ճէնազէսի , կէչէն հաֆթա , Ֆ՝րիքէօյինտէ պուլունան Բօմա Գաթօլիքի մէզարլըգընտա տէֆն իտիլմիշ տիր ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ 5 Մարտ·

Թէվաթուր՝ն սէօյլէնտիկինէ նէզարէն , եարըն էհալի իէն գուրասընա միւրաճաաթ օլունաճաղը պիլտիրիլէճէք տիր ։

ԵՈՒՆԱՆ

Աթինա 2 Մարտ

Դուրատաքի Ինկիլթէրրա սէֆիրի կէչէնլէրտէ Եունան հիւքիւմէթի թարաֆընտան ալտ օլունան 9 միլեօնլուգ իսթիգրազա գարշը բրօթէսթօ իյլէմիշ տիր , չիւնքի, 1852 սէնէսի աճտնամէսի ահքեամընճա , Եունան հիւքիւմէթի հէր շէյտէն էվվէլ, իւչ մուազզամ տէվլէթլէրին քէֆալէթի իլէ ալընան իսթիգրազը էօտէմէյէ մէճպուր պուլունմագտա տըր ։

ՄԸՍԸՐ ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ

Բարիզ 5 Մարտ

Խըտիվին Տայիրասը թարաֆընտան օլունան 5 միլեօն Ինկիլիզ լիրալըգ իսթիգրազ , 70 ղը, ֆիեաթլէ վէ եիւզտէ 7 ղը. ֆայիզլէ ալտ իտիլմիշ տիր·

Գըրէթէ 5 Մարտ

Մատէն օճագլարընտա իշլէյէն ամէլէլէր ալըգ իւրիւշլի վիրմիշլէր տիր·

ԻՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 5 Մարտ

Պարլըմէնտա թահրիրի ասաքիր միւնասիպէթիյլէ , ուզուն մուզաքէրէլէր վուգու իպուլմիշ տիր ։ Մէթէրիսլէր տախի եափըլըտը իսէ տէ, ասաքիր թարաֆընտան եըգտըրըլմըշ տըր ։ Պէր չօգ ատամ եօլմըշ վէ եարալանմըշ տըր ։

Աշըլար , ղալիպիյէ հաքիմինի թիւֆէնկէ թութտուլար ։ Պարըգլօն շէհրի մուհասէրէ հալինէ վազ օլունմուշ տուր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լօնտրա 5 Մարտ

Պու կիւն , Ռումում գամարասընտա, Մ· Ռութլէյ , Սէր Տավիտ Վէտտէրգամա ճէվապէն , եազըն վագըթտա , Բօբօրատ ճէզիրէլէրինին Խրիսթիան սէքէնէլէրի թազեիգ օլունմագտա տըրլար տէյի , չունքու պուլան թէվաթուր հազգընտա , Հիւքիւմէթ իլէ Իսթանպօլտաքի սէֆիր պէյնինտէ ասլա մէքթուպ ալընըպ վէրիլմէմիշ տիր , տէտի ։ Պունտան պիր աղ վագըթ ագտէմ , գօնսօլօսխանէտէ մէմուրիյէթի օլան զապիթին պիրիսի , պու պապտէ ասլա հէր նէվի իշթիգեա վէ թէֆթիրաեա եէր պըրագըլմամըշ իչին , պաղը կէօնա թէտապիր իթթիխազ օլունմասընը հիւքիւմէթէ թէքլիֆ իյլէտիքէ , մէզքիւր իգթիրապըն պաշըլըճա , Լօնտրատա պուլունան պազը զէվաթըն նուֆուզ ու թէէսիրի իլէ հուսուլէ կէլմէքտէ օլմասընա իգնա պուլունտուղունու պէյան իյլէմիշ տիր ։ Սնտան պէրու , մէրգումէն զէվաթ թարաֆընտան , պիր չօգ էհէմմիյէթսիզ իշաալար ախզ օլունմուշ տուր ։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

Աստանա 6 Մարտ

Միւլլիւքի Նիւ Օրլէանս բամուգու բէնիա 11¹/₈

Սաթըշ 18,000 պալեա ·

ՖՕՆՏՕ ՖԻՆԱՆՍԼԱՐԸ

Լօնտրա 6 Մարտ

Եանամը ումումիյէ աչըլ·		47
» » գափ·		47 տէն 47¹/₈
Օսմ. իսթիգ.(69)		60 ¹/₈ տէն ¹/₈ ·

Բարիզ 6 Մարտ

Ֆրանսըզ ֆօն աչըլ·		74,10
» » գափ·		74,05
Իթալեա ֆօն· աչըլ·		55 80
» » գափ·		55,80
Օսմ. իսթիգ. (65) գափանըշ		350
Եանամը ումումիյէ աչ·		47,50
« » գափ·		47,45
Եէնի Օսմանլը իսթիգրազը(69)		307

ԵՕՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻՒՐՍԱՍԸ

Մարտ 24	Աչըլըշ գափանըշ . . .	52-08
» 26	Սապահ աչըլըշ	52-16
» »	էն եիւքսէք »	52-20
» »	էն աշաղը · »	52-11
» »	Սաաթ 5¹/₂	52-15

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սալը աքշամըսը սաաթ 1 ¹/₂ բատտէլէրինտէ Հասուն Թարաֆկիրի օլան Աչճեան վարժապետին իքի նէֆէր գարընտաշլարը Բանկալթի նամ մահէլլէտէ Մինաս օղլու իսմինտէ պիր Գաթօլիքին տիւքքեանընա կիրիպ , Գազանճեան Մկրտիչ աղանըն ն՝րէտէ օլմուշ օլմասընը , մէրգում Մինաս աղաեա սիւալ իյլէմիշլէր , վէ պու սիւալլէրի էսնասընտա , Մկրտիչ աղա ալէյհինէ օլ տէրէճէտէ նալաեըգ վէ չիրքին հագարէթլէր իյլէմիշլէր տիր քի , հազըրտա պուլունան Նիզամեան Մկրտիչ աղա նամ պիր Լուսաւորչական Հայ , թէհամմիւլ իտէմէյէրէք , գուլլանտըգլարը լիսանըն միւնասէպէթսիզ օլմասընը քէնտիլէրինէ իհթարազէն պէեան իյլէտիքտէ , Աչճեանըն գարընտաշլարը , մէրգումուն իւզէրինէ վէ գաֆասընա թօգատ վէ եումրուգլար եաղտըրմաեա պաշլամըշլար , վէ Մկրտիչ աղա , քէնտիսինի պուլունտուղու չախըրը մուհաֆազաեա տավրանմաեա պաշլամագ , տիւքքեան գարուսընտան տախի իքի նէֆէր Խըրվաթլար իչէրի կիրմիշլէր , վէ Նիզամեան Մկրտիչ աղա , թագըեաթը իլէ , տահա շիտտէթ թէհտիտլէր վէ հաթթա Լօլիւմ գօրգուսու թահթընտա պուլունարագ , սաաթը եէտիքտէն վէ աղըր պուլունու գանլաըլտատան սօնրա , իհթիմալի օլտուղու գատար ուճուզճա գուրթուլմագ իչին , սէսինի քէսմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր ։

Բէզալիք, տիւքքեան գարուսու-

նուն տիշարրսընտա տախի , Պապականլարըն պիր գալապալըգըա պիրիքմիշօլտուգլարը կէօրիւլմիւշ տիր ։

Պատէնու Նիզամեան Մկրտիչ աղա, Գազանճեան Մկրտիչ աղանըն էվինէ կիտիլիք . վուգուի հալի նագլ իյլէտիքտէ , Գազանճեան Մկրտիչ աղա մէրգումուն աղզը պուրնու գանամըշ օլմասընը կէօրէրէք , քէնտի ևէրինէ ևանըլըլըգլա մէրգում վուրուլմուշ տուր զանն իթմիշ , վէ իւզէրինէ պիր պայըլըգ վէ սինիր հարէքէթի կէլմիշ վէ էթրաֆտան իմտատա եէթիշիլէրէք , հէքիմ չաղըրըլըպ վէ կիճէ սապահա տէկին մուխաթարալը պիր հալտէ պուլունմուշ իսէտէ , ֆէրտասը սապահըսը իյիլէշմիշ օլտուղու մա մէմնունիյէ իշիտիլմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն հալի քէյֆիյէթ պախըթըտա , Պէյ օղլու միւթէսարրըֆլըղընա , վէ անտէն տախի Պապը գապթիէյէ պիլտիրիլմիշ վէ իճապը իճրասըննա , հիւքիւմէթ թարաֆընտան միւպաշէրէթ էտիլմիշ տիր ։

Շանընըզ արթսըն Պապականլը՛ր...։

ԲԱՐԻՆ ԴՐԱՄԸ

Անցեալ օր Գաղղիոյ Պետութեան պաշտօնական լրագրոյն մէջ քահանայ Թագաւորութեան դրամոց իրենց բուն գանակութենէն խիստ ցած արժէք ունենալուն համար շրջաբերութիւնը պաշտօնապէս կ'արգիլուէր ։

Խայտառակութիւն խայտակութեանց ամենայն ինչ խայտառակութիւն է ։

Մենք ոչ այս կրկնազլուխ իշխանութեան կործանմանը փափաքողներէն եւ ոչ ալ նորա ... մարդկութենէն կրած տեղատարափ հարուածոց թուոյն կաւճ քաշողներէն ենք ։ Աստուած անոր շրջակայ կառավարութեանցը կեանք պարգեւէ ։ Բայց խնդիրը առանց քաղաքական ըլլալու — վասն զի քաւ լիցի որ այս պատկառելի գիցուհւոյն շրջազգեստին դպիլ համարձակինք — իբր լոկ պատմական տեղեկութիւն ընթերձողաց հաղորդել նուազ զգացողներէն չենք ։

Այնպիսի դարու մը մէջ յորում այս եզական կառավարութեան դոյն չարժանը Մովսէսի ժողովրդէն Մահոմէտի հաւատացեալներէն սկսելով մինչեւ Պամփուլիոս աղանդաւորաց հաճոյ հետաքրքրութիւն մը կը մատուցանէ . որչափ առաւել եւս Թեօափըթիթ Հայ գաթոլիկութեան որ իւր երկանցը ամենէն տագնապալից ժամուն մէջ , իւր օժիտով անանկութեան դարման տանել ուզող հաւատարիմ ամուսինէն տեղեկութիւն կ'սպասէ ։

Շատերուն ծանօթ է թէ նախախնամութեան երկրի վրայ գինուորեալ ներկայացուցիչը իւր նուիրական պատկերն Աստուծոյն անարգած ցած մետաղին վրայ դրոշմելով շրջաբերութեան կը հանէր բարեպաշտօն ազգաց հրապարակներուն վրայ , երբ անցան անդառնալի կերպով այն ... առենները եւ որուն յաջորդեց այս ...փարը , զգացին քրիստոնեայ կառավարութիւնք իրենց հողին վրայ բաբայլիմակ դրամոց շրջաբերութեան անտեղութիւնը , բայց մոլեռանդութեան խիղճը չ'վիրաւորելու համար անտարբեր կեցան , քանի որ եւս մետաղը մետաղ , եւ գանակութիւնն ալ գանակութիւն էր ։ Խաբուեցան մարդիկ Պետրոսի աթոռը բազմող , յանուն խաչելոյն ... մարդոյն արդարութեանը վրայ ։

Առեն էր որ ալ մարդիկ , Արարչին միայն, վայել անսխալութիւնը իրեն սեփհականելով 'ի ձայն որոտմանց հրով եւ սրով մարդկութեան հաւատացնել ուզող Ամենակալին կարծեցեալ փոխանորդին վրայ տարակուսի . այն չամբաննայի գինւով պարարող մարդ Նախախնամութեան վրայ որ Պիզատոսի առջեւ իւր Աստուածութիւնը խոստովանիլ չըհամարձակող խոնարհ Աստուծոյն էութիւնը գործով կուրանայ ։ Ձանց իւր դրամը եւ 'ի մեծ վարմանս հաւատացելոց եւ անհաւատից տեսաւ եւ հաստատեց որ ... դրամն անգամ իւր կարծեցեալ գանակութեան կէս անգամ չ'արժէր ։ Իւր արծաթն ալ իւր վարուցը պէս սուրբին մետաղներով խառն էր։

Ցնէ թող մարմնով, արեամբ եւ ոսկերօտեօք Հռովմայ ակատար գիմող մեր Հայ անդրալեռնականութիւնը թէ բարին այս հարուածը տուաղը Գաղղիա է , տեսնեն անոնք որոնք Արեւելեան գաթոլիկութեան ազատութիւնը Գաղղիայէ կ'յուսան , այն ազգն որ եկեղեցական իշխանութեան ճարմանը հանդիսին ընկերելով նորա գերեզմանին վերայ առաջին լիախումն հողակոյտը ինք պիտի նետէ ըսելով «փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ եւ յերկիր խաղաղութիւն , 'ի մարդիկ հաճութիւն» ոչնչութիւթիւն էր եւ 'ի ոչնչութիւն դարձցի ։ Ո՜վ չօչափելի մոլեմարութիւն որ Արեւելքի մէկ խորշը ողորմելի Հայ ամբոխ մը , մարդկութեան բիւր անիծիւք թօթուած այն արիւնաթօր լուծը, թունաւորուած Հրէից նման Մովսէսի ազատութեան օձաքարձ ձօղը բաղկատարած կրկել կուզեն ։

Արդ խօսքերնուս վերջ տալով նուազ կրթական չըլլար եթէ Շարիվարիի այս առթիւ գրած մէկ յօդուածը թարգմանենք , որ զուարճաբանութեան քօղին տակ ազգու ագի մը ու Նուրբ բարոյական մը կ'պարունակէ ։

«Ո՜հ Թագաւոր քահանայապետ , 'ի բաց առեալ կամ առ ձեզ պարտաւորած յարգանքըս , ասի ձեր ժամին վայելուչ չէ ։

Ի՞նչպէս , կ'յանդգնիք կեղծ դրամ չինել մեր մէջ առհեցնել ութսունհինգ սանթիմնոց դրամներ , ու փոխան մեր մէկ Փրանքնոցները առնել ։

Եւ ահա տարիներէ 'ի վեր է որ կը վարէք այս բարեպաշտ առ եւ տուրը գաթօլիկութեան մօրուքին ։ Զ'գոհանալով մինէ 'ի վաղուց անտի յանուն երկնից չահերուն կորզած սրբոյն Պետրոսի տէնարին , կեղծ դրամներու միջոցաւ կուզէք նաեւ հարիւրին տասն եւ հինգ փարիկանօք խարդաւանել։

Զէ՞ք երկնչիր երբեք եթէ ըսեն թէ այն որ կեղծ դրամներ կը յօրինէ կրնայ նաեւ արքայութեան կեղծ բանալիներ առ իւր ունել ։

Գիտնալու էք Աւետարանին բնաբանը (Redde quod debes) հատը դպրոց քուք . ուստի եթէ երկար առենէ 'ի վեր է որ կըտեսէ այս ապօրէն տուր եւ առ , բաւական կլօրիկ գումար մը պէտք է ըլլայ ։ Ո՞րչափ ըլլալ կ'կարծէք ։

Նոյնպէս գիտնալու էք որ այն երկիրներուն մէջ ուր արդարութիւնը իրաւանց գօրութիւնն ունի , այս տեսակ յանձանաց ... չ'գոցէր ։

Կէս Փրանքնոց դրամները մէկ Փրանքի տեղ կըլլեցնել ըսել կուզեմ փոքր սուտիկներ , եւ մանաւանդ տանկաց կըլլեցնել անոնք . յանուն պատուոյ , ասի 'ի վեր քան զյանձանս է ։

Ըսելը աւելորդ է թէ դուք հոս գործակալներ ունէիք , բարեպաշտօն հոգիներ , որք ջերմեռանդաբար ձեր դրամները առնելով փոխարէն մեր գեղեցիկ եւ անխարդախ Փրանքներն ձեզ կը վերադարձնէին ։

Ցերաւի , անվայել բան է այս . եւ ինձ դժուարին է հաւատալ այն Աստուծոյն եթէ զձեզ օրհնէ այս ննենգութեանց համար ։ Եւ ճշմարտապէս այն առենէ 'ի վեր երբ երեւակայեցիք այս խիստ կասկածելի բաղդրութիւնը . ալ դադրեցաք երկրի վրայ նորա ներկայացուցիչը ըլլալէ . եթէ սխալ չէ գիտցած լատիներէնս , այսպէս ըսած է կարծեմ «եթէ արձակեսցէք յերկրի եղիցի արձակեալ յերկինս» , եւ ոչ թէ «եթէ դրամացուսցէք , եղիցի դրամ դրոշմեալ յամենայն կողմանս»։

Երբ'ք 'ինդուոյ սրբոյ ներշնչեալ իւր Աւետարանիչներուն գրել չտուաւ թէ երբ պղնձէ դրամի մը վրայ բարին պատկերն ըլլայ արծաթեայ դրամի փոխուի . ինչպէս այն պարզամիտ կրօնաւորը որ խորտկաց վրայ կ'խաչակնքէր ըսելով ։

Այժմ ուտենք , պահոց կերակուր եղաւ։

Իրա՞ւ Սրբազան Հայր երբ յանցի յորջորջելոյն հոս թէ բարին դրամը իւր կրած արժէքին չափ չէր արժէր . չհաւատացի ականջացս , կուզէի խնդիրը տպագրուած տեսնել պաշտօնական լրագրոյն մէջ , բայց հոն իւր բոլոր տառերովը նշանակուած է , բանի հաւատալ պէտք է ։ Համոզմանս վրայ կեղծ թղթադրամ մը ստորագրող մարդու մը ազդեցութիւնը ներգործեցիք ։

Գիտէք թէ խիստ շատերը զձեզ ինձ նըման պարզ մանուկի մը տեղ չեն դնէր ։

Բայց դուք կառավարութիւն մ'էք , եւ կառավարողներու մէջ այս տեսակ դոյն յանձանքները անտես կըլլան ։

Հոգ չէ . իմ մասիս սովորած էի հաւատալ թէ այս յանձանքները կրնայ ըլլալ թէ տարին իշխաններէ գործուին , բայց գաթօլիկութեան իշխանէ մը ոչ երբէք ։

Այս տեսակ հարուածէ մը ետքը , ալ զուր տեղը ժամանակ կը վատնէք անսխալականութիւն երեւակայելով բարի գաթօլիկներն այս երկաթյաբանութիւնը պիտի ընեն թէ , կամ Նորին սրբազնութիւնը կարծեր է թէ այս դրամները հակառակ իրենց տարբեր բաղադրութեանցը աղէկի տեղ կանցնին , որով եւ խաբուած է . հետեւաբար սխալական է ։ Կամ Նորին սրբազնութիւնը ինչպէս որ պէտք է գիտէր ինչ որ կը գործէր , եւ կը կանխատեսէր արդիւնքը, եւ այն առեն շատ աւելի սխալական է ինքը ըմբռնելու ուրիշ նկատմամբ ։

Գիտէք թէ ատոր համար , վերջնական հաստատութեամբ , ով պիտի կորսնցնէ , շատ լաւ, Աստուած պիտի տուժէ , եւ պիտի տեսնէք ինչպէս ։

Գրաւ կը բռնեմ աննենգ Փրանք մը ձեր մէկ ննենգեալ դրամիդ փոխարէն որ ասկէ վեց ամիս վերջը , եկեղեցւոյ գանձանակներուն մէջ , գեղեցիկ նուիրակութեանցդ գրպաններուն մէջ , պատարագամատոյց կղերացդ արծաթեայ ափսեներուն մէջ փոխանակ հարիւրի յիսուն բաբայլիմակ դանկան պիտի գտնէք ։

Պիտի տեսնէք թէ յանիրաւի զԱստուած պիտի անգոսնեն եւ կարծեմ պիտի կարողանամ հիմակունէ ձեզ ըսել թէ , պիտի գտնէք հինաւուրց ատուածարաններ որ յաւելցնելով Ս. գրոյն բնագիրը , պիտի ըսեն , Տամք զկայսերն կայսեր եւ զբարինն բարի ։ Ցանձանքը որու է Սրբազան Հայր ։

Աբրահամ Ոսկեմօտ

Խասգիւղ 18 մարտ 1870 .

. . . Խմբագիր .

Օրագիր իւր մարտ 17 թիւ թերթով Ա... ... վերնագրով հրատարակած յօդուածին մէջ քանի մը նախադասութիւններ կը հաստատէ .

Ա. — Մեր Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վեհապետն ու գլուխը Քրիստոս ինքն ըլլալով , Նորին երեւելի փոխանորդի մը գոյութեանը հարկ չկայ ։

Բ. — Մեր եկեղեցւոյ իրաւասութեան հեղինակութիւնը Նո՛յն ինքն Քրիստոսէ բղխած լինելով , եկեղեցւոյ միութիւնը հեղինակութեան ալ միութիւն կենթադրէ , հետեւաբար մեր Դ եկեղեցւոյն մէջ մէկէն աւելի հեղինակութիւն չը կրնար լինել ։

Գ. — Սոյն վերին հեղինակութեան աթոռոյ Գահակալը կամ կաթողիկոսը Ազգային եկեղեցւոյ ժողովոց նախագահելու եւ որոշումին գործադրելու պարտաւորութենէ զատ ուրիշ պաշտօն մը չունի ։

Դ. — Մեր Ազգային եկեղեցւոյ մէջ մէկ քանի կաթողիկոսական եւ պատրիարքական աթոռներ գտնուելով , բոլոր այս աթոռներն Հայաստանեայց Դ եկեղեցւոյ, այսինքն ամենայն Հայոց կը վերաբերին , իսկ դոցա աթոռակալները , չունենալով իրենց անձին սեփհականելի մասնաւոր իրաւասութեան իրաւունք մը , իրենց աթոռոց իշխանութիւնն ու իրաւասութիւնը միայն տեղական սահմանի մը մէջ ի գործ դնելու յանձնուած մէկ մէկ գործադիր մարմիննե՛ր են ։

Ե. — Թէ այս բոլոր աթոռները միմեանց հետ դասակարգութիւն մը ունենալու են , եւ ունեցած են , (առանց քննելու թէ ո՛րն է համազգային հաճութեամբ ընդունուած Նախապատիւը) ։

Զ. — Ինչպէս որ Արարատոյ , Սսոյ եւ Աղթամարայ կաթողիկոսական՝ նոյնպէս ալ Երուսաղէմայ եւ Կ. Պօլսոյ պատրիարքական աթոռներն ընդհանուր Հայ ազգին կը վերաբերին , իբրեւ եկեղեցական օրինաւոր հեղինակութենէ հաստատուած եւ ընկալեալ կրօնական իշխանութեան աթոռներ ։

Սոյն վերջինէն զատ , բոլոր միւս նախադասութեանց ճշմարտութիւններն մէկ քանիցս անգամ մեր ազգային եւ եկեղեցական խնդրոց վրայօք հրատարակած յօդուածնուս մէջ բացատրած ու հաստատած ենք , ուստի չենք գիտեր որո՞նք եղած են այդ ... ... , որք յատկապէս դոցա հակառակը պնդելով , իշխանութիւնն ու իրաւունքը ոչ թէ աթոռոց , այլ աթոռակալաց անձին վերընծայած են , որոց ցաւ ի սիրտ կ'ակնարկէ Օրագրի խմբագրութեան մէկ հատուածը ։

Իսկ այս Զ. նախադասութեան վրայ մեր համոզումը սա է թէ , Պօլսոյ պատրիարքական աթոռէն զատ բոլոր միւս աթոռներն մեր ընդհանուր Ազգային եկեղեցւոյնն են , վասն զի Առաքելական հաստատութեամբ եւ օրինաւոր յաջորդական իրաւամբ հիմնեալ աթոռներ են, եւ թէ բոլոր այս աթոռոց դասակարգութեանը մէջ վերին եւ բարձրագոյն հեղինակութիւն ունեցողը այժմ էջմիածնայ Արարատեան Մայր աթոռն է ընդհանուր ազգային հաւանութեամբն ընդունուած , զոր Օրագրի Մեծ . խմբագիրը գիտմամբ չուզելով խոստովանիլ եւ յայտնել՝ մութը թողեր է այս կէտը իւր Ե. Նախադասութեանը մէջ։ Իսկ Պօլսոյ պատրիարքական աթոռը ընդհանուր Ազգինը չէ , այլ միայն Ցաճկաստանի Հայոցն է . եկեղեցական հեղինակութեան օրինաւոր մէկ յաջորդութիւնը չէ , այլ կերպ մը սոսկ քաղաքական իշխանութեան աթոռոյ հաստատութիւն մ'է . Պօլսոյ այս աթոռն Հայոց՝ ոչ Առաքելոյ մը հաստատած եւ ոչ յաջորդական Պատրիարքի մը տեղափոխած աթոռն է , այլ Ֆաթիհ Սուլթան Մէհէմմէտի ձեռօքն ու հրովարտակաւը հաստատուած աթոռ մ'է . Երուսաղէմայ պատրիարքութիւնը ընդհանուր Հայոց պատրիարքական աթոռ է Ցսկոբոս Առաքելոյ հաստատութենէն ու յաջորդութենէն սերեալ , եւ եկեղեցական պատրիարքութեան աթոռ մ'է , ինչպէս Աղեքսանդրիոյ , Անտիոքայ , եւ այլ առաքելահաստատ պատրիարքական վաղեմի Աթոռները , իսկ Պօլսոյ պատրիարքութիւնը միայն ՑաՃկաստանի Հայոց աթոռն է Ցովակիմ եպիսկոպոսի Առաջնորդապետութենէն սկսեալ , ուստի եւ սոսկ քաղաքական պատրիարքութեան 450 տարուան աթոռ մ'է , որ մեր Ազգային եկեղեցւոյ պատրիարքական աթոռոց շարքին մէջ օրինաւոր տեղի մը չունի . Ցունական եկեղեցին ունի օրինաւոր եւ յաջորդական իրաւամբ Պօլսոյ եկեղեցական պատրիարքութիւն , բայց մեր Ազգային եկեղեցին չը վերաբերիր այդ աթոռը . մեր ունեցածը՝ Ցունական Պօլսոյ պատրիարքին պատուոյն եւ արժանեացը գոնէ անուանական կերպով հաւասարեցնելու համար Օսմանեան կառավարութեան կողմէն ձրիարար շնորհուած տիտղոս մ'է որ մեր Ազգային եկեղեցւոյ մէջ , միւս եպիսկոպոսական վիճակաց պարզ աթոռներէն աւելի բնաւ նշանակութիւն մը չունի . վասն զի եւ վերջապէս մահմէտական խալիֆայի մը հաստատած եւ ուզած առեն ջնջելու իշխանութիւն ունեցած պատրիարքական աթոռ մը , Քրիստոսի Առաքելոց հաստատած պատրիարքական աթոռոց հետ համահաւասար եւ համաստիճան չը կրնար լինել մեր Ազգային եկեղեցւոյ մէջ ։

Օրագրի միւս Ազգային յօդուածոց նկատմամբ մեր ընելիք դիտողութիւններըն ալ ուրիշ անգամ ։

Մնամ եւայլն . . . .

Նէշ. Մ. Թէ...

Վալիտէ խան 24 մարտ 1870 .

. . . Էֆէնտի .

Գայսէրիյէ Ս. Կարապետ վանքընտա ֆուգարա չօճուգլարը իչին քիւշատ օլունաճագ մէքթէպէ տայիր թէշքիլ օլունմուշ օլան Ըւսուլմասիյոց ընկերութիւնուն սէրմայէսի , պունտան ագտէմ մահը հալին 11ի թարիխի իլէ գազէթայը մէօթէպէրինիզին 1179 ունճու նիւմէրօլու նիւսխէսինտէ իլան օլունտուղու իւզրէ , էլի ալթը պին եէտի եիւզ ալթմըշ ղուրուշա պալիղ օլտուղու մալիւմ օլարագ , պու տէֆա զիրտէ պէյան օլունան խեանէլէրի տախի եինէ իլանընա հիմմէթ պույուրմալէրի րիճա օլունուր ։

Պէր վէճհի պալէա իլան օլուն. Ղշ Ղշ

մուշ ևէօքիւնիւ	56760
Առաքել էֆ. Արութեան	600

Եղիա » Պէյլէրեան 400
Սարգիս » Բարսեղեան 100 1100
Ետօքիւն էյլի եէտի պին սէքիզ 57860
եիւզ ալթմըշ

Ընկերութիւնու մէզպուրուն պիր գըթա պիլանչօսու տեյռուխու լէֆֆէն զաթը վոլթանըրվէրիլիլէրինէ իրսալ օլունմուշ տուր, օնուն տախի ղաէթայը մէօթէպէրինիզտէ նէշրինէ հիմմէթ պույուրմալըրը խասսէթէն րէճա օլունուր էֆէնտիմ.

Ի գլխաց Ընկ. Ցեսուչ Ժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Կարապետ Յ. Ոսկեպէկեան Յովհաննէս Կէօմիւշեան
Գանձապետ
Սարգիս Կիւլպէնկեան

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՈՒՆ 1870 ՄԱՐՏ 24 ՊԱՇ ՕԼՈՒՆԱՆ ՊԻԼԱՆՁՕՍՈՒ

ՎԵՐԷՃԷՔ

Էսհամը ումմումինին լիրալըգ, Օսմանլը լիրասը 100 ղուրուշտան

		Ատէտ	Ղչ.
Թարիխի պիլանչօյա գատար միւֆրէտաթը իլան օլտուղու վէճհ հասըլաթ			57860
1869 Մայիս 6 ալաճագլը օլտուղու 47675 ղչ. պէտէլի	1000		
Նոյեմբեր 27 ալաճագլը օլտուղու 4875 ղչ. պէտէլի	100		
1870 Յունվ. 16 ալաճագլը օլտուղու 4825 ղչ. պէտէլի	100		
Փետրվ. 26 ալաճագլը օլտուղու 3542 ղչ. պէտէլի	70		
Պին ատէտ էսհումումինին 1869 Յուլիս Փայիզի 2750			
Պին եիւզ ատէտ Լսհ. ումումինին 1870 Յունվ. ֆա. 3025			5775
		1270	63635

ԱԼԱՃԱԳ

Լսհամը ումումի լիրալըգ, Օսմանլը լիրասը 100 ղուրուշլուքէն

		Ատէտ	Ղչ.
1869 Մայիս 6 վիրէճէքլի օլտուղու 1000 ատէտ էսհամը ումումէ պէտէլի			47675
Նոյեմբ. 27 տէֆա 100 պէտէլ.			4875
1870 Յունվ 16 » 100 »			4825
Փետրվար 26 » 100 »			3542
Ընկերութիւնուն մէօհրիւ վէ անտըրրագիրլէրի	1030		
Զիքր օլունան էսհ. ումումիլէրին պէտէլի Թահսիլ օլունուպ վէրիլէնէ գատար վէրիլէն ֆայիզ	464		1494
Մարտ 24 մարտ 25րինտէն վէրէճէք օլտըղը պիլանչօ պէտէլի		1270	
» » » » »			1224
		1270	63635

1870 Մարտ 25 մարտ 24րինտէն ալաճագլը օլտըղը պիլանչօ պէ. 1270
» » » » » 1224

Պէր մուճիպի պիլանչօ պէյան օլունտուղու ուզրէ ընկերութիւնու մէզպուրըն Ցեսուչ Ժողովու գանձապետի զիմմէթինտէ 1870 Յունվար Փայիզի ալընըշ պին իքի եիւզ եէթմիշ (1270) ատէտ Ինկիլիզ լիրալըգ էսհամը ումումիսիյէ, պին իքի եիւզ եիկիրմի տէօրթ ղուրուշ նագըտ մէվճուտտու պուլունմուշ օլտուղունուն Թաստիգինի հավի իմզա օլունմուշ տուր.

Ի գլխաց Ցեսուչ Ժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Կարապետ Յ. Ոսկեպէկեան Յովհաննէս Կէօմիւշեան
Գանձապետ
Սարգիս Կիւլպէնկեան

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի Շահանէ մուայենէմաթը իչուն լիւզումը օլուպ միւնագասայա գօնուլան 20,000 քիլէ սէրթ իսմայիլ պուղտայընըն պէհէր քիլէսի օթուզ պիր ղուրուշ օն պէշ փարայա Թալիպի ուզէրինտէ գալմըշ, վէ չէհրի մարթըն օթուզունճու բազար իրթէսի կիւնիւ ղաթիէն վիրիլէճէյի մուզայէրէ պուլունմուշ օլմաղլա, մէզքիւր պուղտայը ֆիյէթի մէզքիւրէտէն աշաղը իթաէա Թալիպ օլանլար պուլունտուղու հալտէ, եէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայը ասքէրիյէ ազիմէթ էյլէմէլէրի.

23 Մարտ 1870

Պապը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Պէյգօզ Տապպաղխանէսի ամիրէսի իչուն լիւզումը օլուպ միւպայէա օլունաճագ 25,000 ատէտ եաշ հինտ վէ 10,000 ատէտ րիւզկեար գուրուսու տանա ճիւլուտըընըն պէ հէր մահ մահիյէլէրինէ խուսուսէթ իւզէն միւզայէտա ... Թէսլիմ օլունարագ պիր սէնէլի քոնտրաթօ վէ ֆիրէտօ արզասը ալընմաղ վէ ինճասը իտէն պէհասը Տապպաղխանէի մէզքիւրէ Թէսլիմ օլունտուղունու միւպէյյէն վիրիլէճէք մազպուլ սէնէտի մուհարինտէն իթիպարէն 31էր կիւն Փասըլալու 3 Թագսիթ իլէ սիմ Մէճիտիյէ 21էր ղուրուշա օլարագ Նիզամիյէ խազինէսինտէն իթա օլունմագ ուզրէ միւնագասասը իճրա օլունաճաղընտան Թալէպ օլան Թիւճճարըն իշպու մարթը Րումինին 30 ունճու փազար իրթէսի կիւնիւ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի.

23 մարթ 1870

Պապը Սէրասքէրի

Տօքթօր Ս. Մինասեան Հարվարտ Թրպիկյէ մէքթէպինտէ Թահսիլի իլմ ու ֆիւնուն իթմիշ. վէ Մէսէչուսէթս Մէտիքէլ Սօսայիթի նամ Թապիպ ճէմիյէթի ազալարընտան պուլունուպ, Ամէրիգատա մուհարէպէ էսնասընտէն պէրու, իճրայի սանաթ վէ ամէլիեաթ իյլէմիշ օլտուղտան սօնրա, պու կիւնլէրտէ Ասիթանէյէ կէլմիշ, վէ հէքիմլիք վէ ճէրրահլըգ վէ լավօթալըղա տայիր հէր նէվի էմրազ վէ իլլէթէ պագմագտա տըր.

Տօքթօր Մինասեանը արաեանլար, խասքէօյտէ, Փարմագ գաբու սօգաղընտա, 12 նումէրօլու խանէսինէ, վէ գալաթատա Մինասեանըն Ամէրիգան մաղազասընըն ուսթ գաթընտա, քէնտի օտասընտա, վէ Պէյօղլուտա Թաթավլըլը սօգաղընտա, 8 նումէրօլու խանէյէ, վէ եախուտ Թէաթրօ սօրրասընտա սինեօր Քանչու.ք պիրատէրլէրին էճզախանէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի. վէ ճիւմաա կիւնլէրի Խասքէօյտէքի խանէսինտէ սաաթ 3տէն 8է գատար, վէ սայը կիւնլէրի Գալաթատա Ամէրիգան մաղազասընտա, սաաթ 6 տան 9 ա գատար խասթալարա խայրաթ պագաճագը խասսէթէն իլան օլունուր.

ԻԼԱՆԱԹ

Գարթալտայ միւֆէյյաշ եէրտէ պիր պէօճէքլիք իւչ գըթա Թութլուղը իլէ իճարէ վէրիլէճէյինտէն, Թութմագ վէ մալումաթ ալմագ իչին Զուխաճի խանընտա 4 նումէրօ Միլիճեան Եէրէցօֆիւ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.

Խասքէօյտէ, Շահնազարեան մէքթէպի եաղընտա վագը միւֆէյյէհ վէ կէնիշ պիր արսա սաթըլըգ օլուպ, վէ գըթա գըթա տախի վէրիլէճէկինտէն օլ պապտէ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին, Գալաթատա վագը Ամէրիգան մաղազասընտա Մինասեան Պէտրօս աղայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

ՍԱԳՍՕՆԻԱ ՊԻԵԱՆԳՕՍՈՒ

Սագսօնեա բիեանգօսունուն պէչ տէֆա չէքիլէճէք պիլէթլէրի 125 ղուրուշա սաթըլմագտա տըր. պու պիլէթլէրին քեաֆֆէսի 95,000 թանէ օլուպ, պէշ տէֆասընտա չուգաթլէքի ճէավէլ մուճիպինճէ, 47,750 պիլէթ Բրուսիա Թալէրի գազանաճագ տըր.

1870	ապրիլ 29	տան	մայիս 18	քէ	գատար
1	նօ.	150000	20	նօ.	5000
1	»	100000	40	»	2000
1	»	80000	450	»	1000
1	»	50000	500	»	400
1	»	40000	600	«	200
1	»	30000	1000	»	100
1	»	20000	31180	»	65
3	»	10000	33800		

Մէզքիւր պիլէթլէր պու պէշ չէքիլիշտէ պիրիսինտէ գազանապիլիր. պունլարտան սաթըն ալմագ վէ եախուտ Թաֆսիլի մալումաթ իսթէյէնլէր, Գալաթատա Գօմիսիօն խանը գարշուսու եանընտա Նօ. 16 Մ. Ճանէթօնուն մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլի տիր.

Մ. Եօրկի Հ. Քիրեաքօն գասըգ իլէթի

հէքիմի օլուպ պու կիւնլէրտէ, Աթինատան Ասիթանէյէ կէլէրէք, Եէլէա պագաճագը զէվաթտան խըճըթ մաթլուպ իթմէնէճէյինի պիլտիրիր, սանիէն չունու տախի պէեան իտէր քի հէր նէ ճինսի օլուր իսէ օսուն պու իլլէթէ միւպթէլա օլանլէրտէն էօնիւմիւզտէքի մարթ խիթամընա գատար եալընըզ եիւզ քիշիյի պագապիլէճէք տէրէճէտէ մուալիճէսի պէրապէրինճէ վար տըր.

Թապիպի մումայիլէյհ Մ. Վ. Ծաննինին Ստամպօլտա քէօբրիւ պաշընտա վէ եա Պէյ օղլունտա վագը 77 նումէրօլը էճզախանէլէրինտէ պուլունաճաղընը իլան իտէր. 25

ԼՕՀՃՈՒՆ ԼԻՋ ՍՈՒԵՈՒ
Գօլտէնճօն աթէճէնտալը

Բրուսիանըն հէքիմլիք Ագատէմիասըէն միւթէպէր հէքիմլէր վէ ումումէն քեաֆֆէյի հէքիմլիք Ագատէմիալարը Թարաֆընտան Թահսին օլունմուշ օլան մէզքիւր ԼԻՋ ՍՈՒ եունու իսթիմալ խուէնին եիւզինտէ վէ էլլէրինտէ նէ գըըը լէքէ փէյտա օլուր, նէ եիւզիւ կիւնէշտէն եանար վէ նէ տէ պոզուլուր. կէրէք գատընլար վէ կէրէք էրքէքլէր Թէնէ պէեազըգ վէրտիքտէն մաատատէրիյի եումուշատան մէզքիւր սուեուն գուվվէթինի Թէճրիւպէ իլէ Թանըմըշլար տըր. Մէզքիւր ԼԻՋ ՍՈՒԵՈՒ եալընըզ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա 68 Ն. իլէ մուրագգամ Մ. Վէլիչ վէ գում. բանեանըն մաղազասընտա սաթըլըր.

ՏՕԳԹՕՐ ԲԷԼԷՋ

Ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքտէտիր, աղըրեան տիշլէրին վէճալարընը (աղրը) տէֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլէրի չըգմըշ օլանլարըն տիշլէրինին եէրլէրինէ զընքթերիզէ Թագըր վաղ օլունմուշ կիպի, գաեէթ տիգգաթ օլունա պիլէ տըլըմամագ իւզրէ, տիշգըմագ վէ տախի հէմ էյ վէ չիւրիւտէքի եէրայ վէ գուրուհ վէ Թէզէլիքի տէնտանա Թէտավի իթմէք, վէ տիշլէրի Թագըրթըրմամ, եանի եէրլէրինտէ օյնաթ, պիր

Թարաֆա տէվրիլմէքլէրի հալտէ եէրլէրինէ գոյմագ, վէ տախի ֆէնի Թէմիզլէմէքտէ, վէ բասլանմըշ վէ սիւնկիլէնմիշ օլան տիշլէրին բաս վէ քիրլէրինի չըգարըբ, ճէվհէրի գաթըլըրինի Թէճտիտ իթմէքտէ, վէ աղըզըն ֆէնա գօգուլարընը իզալէ իթմէքտէ վէ աթըն վէ լաթիֆէտէն գայէթլէ լաթիֆ վէ բանա վէ սալամէթլէ վէ խաֆիֆ եէմէք եէնիլիկի վագըթտա պիր զարար ու զիեան վէրմէզ ալէս եէրլի վէ չըգար գօնուր տիշլէր եափմագտա ուլան ֆարիալի Թապիպ տիշճի Մ. Բէլէզ, Պէյօղլունտա Կլավանի սօգաղընտա 2 նումէրօտա իգաեաթ իթմէքտէ վէ ալաֆրանգա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ իճմալիյաթը էր քիւբէսի իճրա իյլէմէքտէ օլուպ, քէնտիսինէ կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրատ իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան եիւզ իթմէլէրի.

ՄԻՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
Վ. ԾԱՆՆԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Իսթանպօլտա Քէօբրիւ պաշընտա, Վէթինօպ գարշըսընտա, վէ 7 վէ 8 նումէրօլու մաղազալարտա, վէ քէզալիք Պէյօղլունտա Ազա ճամիսի ճատտէսինտէ, 6852 սէնէսինտէ քիւշատ իտիլմիշ օլան 17 նումէրօլու էճզախանէտէ, հէր նէվի էճզա վէ էտէվաթը Թըպպիյէ մէվճուտ օլտուղու կիպի, Նօրվէճեալը ԲէԹէ. Մօլլէրին Մօրինա Պալըղը ճիյէրի եաղը, հէր նէվի զայէթ Թազէ մատէն սուլարը, վէ քէզալիք Պօրտօ, վէ Իսպանեա, վէ Րէնօ չարապլարը, վէ Ինկիլիզ հարտալլարը վէ պիրալարը, վէ Ալմանեանըն միտէվվի պիրա խիւլասասը վէ Լիպիկ նամ Թապիպ իճատը օլարագ ալէա սըղըր էթի խիւլասասը, վէ Լիւպէն գօլօնիալ բարֆիւմլէրի (գօգուլու սուլար վէ եաղլար), վէ Միւնիէ չիգօլաթը, վէ պուղ մաքինալարը, վէ հէսաաթ հագըր պուգ տախի պուլունմագտա տըր.

ՖԻԵԱԹԼԱՐ ՂԱՅԷԹ ԷՀՎԷՆ ՏԻՐ

Մէզքիւր էճզախանէլէրտէ կիճէ վագթի տախի կիտիլտիքտէ, Թալէպ օլունանը իճրա վէ իթա է հազըր ատամ պուլունաճագ տըր.

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ
ՊԷՕՏԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ՅՈԼՏԱ, ՏՕՓՔԻՐԱԹ ԱԳՏՕՒԼԼԱՀ
ՓԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ՓԱՐՔՕԼՈՒՆՏԱ ՆՈՒՄԷՐՕ 467.

Փարիզին հէքիմլէր ագատէմիասը Թարաֆընտան Թաստիգ իտիլմիշ տիր

ՊԻՍՄՕՆ ՊԻՒԷՆԻՆ

ԻՕՏԻՒՐ ՏԸ ՖԷՐ ՈՒԼԷ ՄԱՆՆԱՆԷՋ ՀԱՊԼԱՐԸ

Փարիզին հէքիմլէր ագատէմիասը Թարաֆընտան չոգտան պէրի գապուլ իտիլմիշ տիր.

Սըրաճայա տայիր իլլէթլէր իչին իսթիմալ օլունմագտա օլան մուալիճէլէրին Թէէսսիրլէրինին տայիմա բէք աղըր օլմասը, վէ ատի չէլիք Թէրթիպաթընըն էքսէրիա կիւճլիւք պուլունմասը տէրքեար օլմաղըն, Պրիւսսէլի Հաննօն վէ Լիօնլու Պէրզէլիուս վէ ԲէԹրէքէն վէ Փարիզի Թրուսօ նաման մուալլիմ էֆէնտիլէրին տիգգաթլարընտան, պու խուսուստա մալիւմ օլան գուտսուրուն սէպէպի պաշգա չէյ օլմաեըպ, իլլա տայիմա չէլիք իլէ պիրլիքտէ պուլունմասը լազըմ կէլէն մանեանէզին գանտա պուլունմամասը օլտուղու անլաշըլմըշ տըր. վէ իշտէ մէզքիւր հապլար, կէրէք հէքիմլիք Ագատէմեասը վէ կէրէք պէօյիւք ալիմլէր Թարաֆընտան Թահսին գըլընմըշ տըր. Մէզքիւր հապլարըն մէնֆաաթլարը լէհճէ պօզուգլուղու, միտէ աղըրըսը, գան գըթլըղը, վէ հայըզ Նիզամսըզլըղը իչինտէ իսթիմալինտէ տայիմա կէօրիւլմիւշ վէ Թաստիգ գըլընմըշ օլտուղունտան, օլ եօլտա իլլէթլէր իչին ատի իտտիւր հապլարընա իւսթիւն Թութուլմա ճայիզ տիր.

Պունլար Տէր սաատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. վէ Կանզիւք պիրատէրլէր, վէ Տէլլա Սուտա, վէ Մ. Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր.

ԲԼԻՒ Տ'ՈՒԻԼ ՏԸ ՖՕԱ՛, ՏԸ ՄՕՐՒ՛Է

ՍԻՐՕ ՏԸ ՐԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԿՐԻՄՕ Վ.Է ԳՈՒՄԲ. ՓԱՐԻՍԷԼ ԷՃԶԱՃԸ

Մէզքիւր մուալիճէ կէրէք Փարիստէ վէ կէրէք տիւնեանըն հէր Թարաֆընտա պիւյիւք չէօհրէթ քեսպ իթմիշ տիր, վէ պու չէօհրէթէ տէ լայըգ տըր, չիւնքի իչինտէ պուլունան խօշ էպլէ պիր իօտ տիւր քի գաթէն Սգօրպիւթ իլլէթինէ գարշը օլան, վէ Թէէսսիրլէրի տէրքեար պուլունան նէպաթաթըն սուեունտա պուլունմագտա, վէ մէզքիւր իլաճ տախի տէրըլա Թէրթիպ գըլընմագտա տըր. Վէ իշթէ պալըգ եաղլարընըն եէրինէ կէչմէսինէ նէ պէյէ տախի պու խուսուս օլմուշ տուր. Գանլարընտա պօզուգլուգ, վէճալարընտա գայիֆլիք օլան, պօղազլարընտա չիշքինլիք, վէ եիւզլէրինտէ գարարճըգլար զուհուրա կէլէն քիւչիւք չօճուգլար իչին բէք Թէէսիրլի տիր. Հէմ գուվվէթ վէրիր հէմ գանը Թէմիզլէր, հէմ իշթահ աչար, վէ հէմ տէ եէնիլէն Թաամլարը գօլայըլըգլա հազմ իթտիրիրէք, վէճուտու սըհհաթլի Թապիիյէթինի քեսպ իթտիրիր.

Տէրիճէ իլլէթլէրի պաշլըճա սանաթ իտինմիշ օլան հէքիմլէր, մէզքիւր իլաճը հէր կիւն միւշթէրիլէրինէ իսթիմալ իթտիրմէքտէ տիրլէր.

Պունլար Տէր սաատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. Կանզիւք պիրատէրլէր, Տէլլա Սուտա վէ Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր.